

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для студентів спеціальності
232 "Соціальне забезпечення"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2022

УДК 364(07.034)

М54

Укладачі: Г. В. Назарова
Г. І. Писаревська
Ю. В. Сотнікова
Е. Р. Степанова

Затверджено на засіданні кафедри економіки та соціальних наук.
Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи для М54 студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Г. В. Назарова, Г. І. Писаревська, Ю. В. Сотнікова, Е. Р. Степанова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 43 с.

Подано порядок підготовки бакалаврської дипломної роботи, вимоги до її структури, змісту та оформлення. Розглянуто порядок подання бакалаврської дипломної роботи до захисту. Розроблено рекомендації щодо підготовки ілюстративного матеріалу, презентації та доповіді, а також критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи.

Рекомендовано для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення" першого (бакалаврського) рівня всіх форм навчання.

УДК 364(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2022

Вступ

Бакалаврська дипломна робота (БДР) є основним етапом підготовки спеціалістів за спеціальністю "Соціальне забезпечення". Ця робота дозволяє студенту продемонструвати набуті знання з обраної спеціальності, вдосконалити свої вміння та навички щодо соціального забезпечення населення, дослідження соціально-економічних процесів, регулювання соціальної сфери на макро- та мезорівні.

Відповідно до Закону України "Про вищу освіту", бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми.

Робота є самостійним дослідженням студента і базується на теоретичних знаннях і практичних навичках, отриманих студентом у результаті проходження практики в установі чи організації.

Мета бакалаврської дипломної роботи – закріплення майбутніми фахівцями теоретичних засад управління соціальною сферою та практичних навичок аналізу соціальних процесів, що відбуваються у сучасному суспільстві.

Для досягнення мети бакалаврської дипломної роботи студенти повинні вирішити такі завдання:

закріпити навички роботи з законодавчими та нормативними матеріалами, навички проведення бібліографічного пошуку щодо конкретної проблеми, критичного аналізу наукової літератури, практичного застосування комп'ютерної техніки;

здійснити огляд методичного забезпечення аналізу соціально-економічних процесів;

розробити теоретичні та практичні рекомендації з підвищення ефективності регулювання соціальної сфери на мезо- та макрорівні;

здійснити графічне подання даних і розрахунків з метою візуалізації результатів дипломного проєктування.

Виконання бакалаврської дипломної роботи дає можливість студенту навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, реферувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми соціальної сфери, аналізувати статистичні дані і на підставі цього розробляти організаційні заходи, доведені до рівня практичного застосування.

Бакалаврська дипломна робота повинна бути самостійним дослідженням, гідним присудження відповідної кваліфікації.

1. Порядок підготовки бакалаврських дипломних робіт

Бакалаврська дипломна робота (БДР) є важливою складовою навчального плану підготовки бакалаврів. Вона є завершальним етапом попередньої індивідуальної наукової роботи студента (написання курсових, наукових конкурсних робіт, тез доповідей на наукові та науково-практичні конференції, наукових статей, участі в науково-дослідній роботі кафедри тощо). БДР є самостійним, завершеним науковим дослідженням у певній галузі знань, має внутрішню логіку, чітко структурована та містить сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Робота студента щодо виконання бакалаврської дипломної роботи розпочинається з вибору теми, яка узгоджується з керівником БДР. Студент може запропонувати власну тему, пов'язану з освітньою програмою "Соціальне забезпечення", попередньо узгодивши цю тему із керівником. Необхідний для написання бакалаврської дипломної роботи матеріал студент збирає в тому числі протягом переддипломної практики. Протягом часу, відведеного на дипломну роботу студент повинен поетапно здійснювати її підготовку.

Етапи підготовки дипломної роботи

1. *Вибір та узгодження теми дипломної роботи з керівником.* Тематика дипломних робіт наведена в додатку А.
2. *Опрацювання літературних джерел за обраною темою.* Серед літературних джерел мають бути не тільки підручники, а й матеріали періодичних видань, монографії, зарубіжні джерела, законодавчі та нормативні акти, дані соціальної статистики.
3. *Складання плану дипломної роботи та його затвердження керівником.* Приклад плану дипломної роботи наведено в додатку Б.
4. *Оформлення заяви на ім'я завідувача кафедри* із проханням затвердити тему дипломної роботи, керівника дипломної роботи та план роботи. Зразок заяви надсилається керівником на електронну пошту студента.
5. *Отримання завдання на дипломну роботу та ознайомлення з календарним графіком виконання структурних частин роботи.*
6. *Збирання під час переддипломної практики статистичних, облікових даних та іншої інформації, необхідної для виконання аналітичного розділу дипломної роботи.*

7. Виконання розділів дипломної роботи згідно з календарним графіком і їх надання для попередньої перевірки керівнику роботи.

8. Надання керівнику на перевірку повністю виконаної, але не зшитої роботи.

9. Проходження у встановлені кафедрою терміни передзахисту. Дата встановлюється кафедрою за місяць до початку захисту.

10. Рецензування роботи (отримання зовнішньої рецензії).

11. Проходження нормоконтролю за обов'язкової наявності в пояснювальній записці підписів студента та керівника. Відповідальність за дотримання вимог щодо оформлення дипломної роботи несе керівник. Нормоконтроль проводиться лише за наявності зовнішньої рецензії. Тема роботи в рецензії, пояснювальній записці, завданні, анотації має співпадати з формулюванням в наказі про затвердження тематики дипломних робіт. Зразки завдання, пояснювальної записки, довідки надсилаються керівником на електронну адресу студента. Зразок рецензії наведено в додатку В.

12. Надання тексту роботи для проходження перевірки на плагіат в електронному вигляді. Робота записується одним файлом, з якого видаляються анотації, зміст, завдання, таблиці, рисунки, список літератури і додатки.

13. Подання роботи у зшитому вигляді на підпис завідувачу кафедри. Здійснюється за наявності повного електронного варіанта роботи та матеріалів для репозитарію. Зразок оформлення матеріалів для репозитарію і електронного варіанта роботи надсилається керівником на електронну адресу студента. Повний електронний варіант роботи – це один файл, який містить всі структурні частини дипломної роботи, крім подання, включаючи додатки.

14. Підготовка ілюстративного матеріалу, презентації та доповіді.

15. Захист дипломної роботи в екзаменаційних комісіях згідно зі складеним кафедрою графіком.

Керівництво підготовкою дипломної роботи

Науковим керівником бакалаврської дипломної роботи студента призначається один із викладачів кафедри соціальної економіки. До основних функцій керівника бакалаврської дипломної роботи належать: сприяння студенту у виборі або формулюванні теми роботи; перевірка складеного студентом плану дипломної роботи;

орієнтація на збирання необхідної для розроблення роботи інформації у період переддипломної практики;

рекомендації щодо вибору джерел наукової, методичної та спеціальної літератури;

контроль за виконанням окремих етапів роботи відповідно до затвердженого кафедрою графіка;

перевірка змісту підготовлених студентом розділів дипломної роботи;

перевірка дипломної роботи на предмет відповідності вимогам до оформлення;

заповнення відповідної частини подання, тобто висновку керівника дипломної роботи про відповідність роботи встановленим вимогам до своєчасності підготовки розділів роботи, її змісту, оформлення, оприлюднення результатів дипломного проєктування;

консультування студента щодо оформлення пояснювальної записки, підготовки доповіді та ілюстративного матеріалу.

Керівник бакалаврської дипломної роботи звертає увагу студента на наявні недоліки в роботі (оформлення, стиль, орфографія, зміст підрозділів, послідовність викладення тексту), але не виправляє їх сам.

Виконання роботи має проходити за графіком, що затверджується випускаючою кафедрою. Один екземпляр графіка залишається у студента; другий – у керівника роботи, де він записує дати проведення консультацій та подання окремих розділів роботи на перевірку, ступінь їх готовності. У поданні керівник зазначає, чи виконувалась робота згідно з календарним графіком.

За достовірність викладеного в роботі матеріалу, обґрунтованість висновків і положень, що виносяться на захист, несуть відповідальність безпосередньо студент, як автор бакалаврської дипломної роботи, а також науковий керівник.

Загальні вимоги до БДР:

тема дослідження повинна бути актуальною, відповідати науковим і практичним завданням і напрямам розвитку певної галузі економічної теорії;

мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження повинні бути сформульовані чітко й лаконічно;

зміст роботи повинен відповідати темі дослідження;

Бакалаврська дипломна робота повинна:

мати наукову спрямованість, що полягає в узагальненні та критичному аналізі існуючої теоретичної інформації, знанні законодавчої бази з теми дослідження;

містити актуальну статистичну інформацію; науково-обґрунтовану характеристику досліджуваної проблеми в історичній ретроспективі та аналіз зарубіжного досвіду з досліджуваної проблеми;

мати аналітичний характер;

мати в цілому практичну спрямованість висновків, пропозицій, системне і комплексне вирішення наукових проблем (завдань), поставлених у роботі;

бути написана українською мовою та оформлена за допомогою сучасних інформаційних технологій. Графічний і демонстраційний матеріал (таблиці, рисунки, графіки, схеми тощо) повинні бути виконані за допомогою прикладного пакета програм *Microsoft Office*. Графічний матеріал слід супроводжувати відповідними коментарями на підставі його економічного аналізу;

під час написання тексту слід звернути увагу на стиль викладення матеріалу: не використовувати довгих, заплутаних речень; не вживати малоінформативних загальних штампів; намагатися викладати думки доступно; абзаци у роботі не повинні складатися з одного речення.

Отже, БДР повинна засвідчити професійну та загальнонаукову підготовку випускника, продемонструвати його вміння застосовувати здобуті знання для вирішення конкретних науково-практичних завдань.

На якість виконання БДР впливає, насамперед, вибір методів і способів обґрунтування власного вирішення завдань на основі наукових досліджень і узагальнення практики. Найбільш повно ця можливість реалізується на основі зібраного під час проходження переддипломної практики фактологічного матеріалу щодо об'єкта та предмета дослідження.

Стан підготовки бакалаврських дипломних робіт регулярно обговорюється на засіданні кафедри і фіксується у протоколах. Списки студентів, які працюють нерегулярно і не дотримуються розробленого графіка, подаються до деканату для прийняття відповідних заходів.

У випадку невчасного виконання розділів бакалаврської дипломної роботи оцінка знижується відповідно до поданих у даних методичних рекомендаціях критеріїв оцінювання.

Робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить фактичних матеріалів, не має відгуку наукового керівника та зовнішньої рецензії, або подана на кафедру несвоєчасно, до захисту не допускається.

2. Зміст і структура бакалаврської дипломної роботи

Ознайомившись із літературою, студент складає план та подає його керівникові дипломної роботи. У плані визначаються основні напрями дослідження, послідовність розкриття предмета дослідження відповідно до встановлених завдань.

Загальний обсяг бакалаврської дипломної роботи повинен становити 40 – 50 сторінок основної частини (без списку використаних джерел та додатків). У ході написання бакалаврської дипломної роботи в плані можуть відбуватися корективи та уточнення (за умови узгодження з керівником).

Дипломна робота повинна бути набрана одним файлом, що містить усі структурні частини (а саме пояснювальну записку, завдання, анотацію зміст, вступ, розділи, висновки список використаних джерел та додатки). Цей файл не повинен містити лише подання, оскільки воно не готується студентом. Дипломна робота зшивається у послідовності, поданій у табл. 2.1.

Зміст бакалаврської дипломної роботи розташовується після анотації з нової сторінки. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів.

Основні розділи бакалаврської дипломної роботи повинні мати певну структуру, яка за змістом відповідає встановленим завданням.

Таблиця 2.1

Структура і зміст дипломної роботи

Назва структурних частин роботи	Орієнтований обсяг, стор.	Зміст
1	2	3
Пояснювальна записка	1	Заповнюється за зразком, що надсилається керівником на електронну пошту студента. На пояснювальній записці підписи не ставляться
Завдання	1 (друкується з 2 сторін аркуша)	Заповнюється за зразком, що надсилається керівником на електронну пошту студента. Завдання підписується в такій послідовності: студентом, керівником, викладачем, що провів нормоконтроль, завідувачем кафедри

1	2	3
Подання	1	Заповнюється деканатом і керівником і видається студенту за умови відсутності у нього академічних заборгованостей
Анотація	1	Анотація повинна містити прізвище, ім'я та по батькові студента, назву теми дипломної роботи, короткий опис доробків автора за 3 розділами (3 – 4 рядки) та ключові слова. Анотація подається українською, російською та англійською мовами і повинна мати обсяг не більше однієї сторінки. Приклад наведено в додатку Г
Зміст	1	Повинен містити назви розділів, підрозділів та номери сторінок, починаючи з яких вони розміщені. Приклад змісту наведено в додатку Б
Вступ	2 – 3	Структура вступу: актуальність (до 0,5 сторінки); перелік вчених, що займаються обраною темою; мета та задачі дипломної роботи; об'єкт і предмет дослідження; методи дослідження; наукові результати; практична значущість; апробація результатів дипломної роботи; відомості про ефективність організаційних заходів. Детальний опис структури вступу подано в табл. 2.2
1. Теоретичний розділ (назва)	12 – 15 сторінок	1. Сутність та теоретичні засади... 1.1. Етимологія, морфологічний аналіз, сутність ключових понять (підрозділ повинен містити систематизацію визначень понять, їх критичний аналіз та формулювання авторських визначень). 1.2. Зарубіжний досвід щодо вирішення проблеми ... 1.3. Нормативно-правове забезпечення предмету дослідження, аналіз нормативно-правових актів за досліджуваної проблематикою
Висновки до розділу 1	До 1 сторінки	Опис найбільш суттєвих отриманих автором наукових результатів
2. Аналітичний розділ (назва)	12 – 15 сторінок	2. Аналіз сучасного стану та проблем розвитку соціальної сфери в Україні (або на мезорівні (регіон, місто)). Обрати не менше, ніж три підпункти з переліку: 2.1. Аналіз показників демографічного стану. 2.2. Аналіз зайнятості та безробіття населення. 2.3. Аналіз доходів та витрат населення. 2.4. Аналіз соціального захисту та соціального забезпечення населення. 2.5. Аналіз рівня життя та заробітної плати населення. 2.6. Аналіз пенсійного забезпечення населення. 2.7. Аналіз рівня освіти населення. 2.8. Аналіз стану охорони здоров'я населення. 2.9. Аналіз структури сімей та домогосподарств

1	2	3
Висновки до розділу 2	До 1 сторінки	Узагальнені результати аналізу соціальних показників (позитивні і негативні тенденції)
3. Проєктно-рекомендаційний розділ (Назва)	12 – 15 сторінок	3. Напрями та рекомендації щодо вдосконалення... 3.1. Аналіз стану досліджуваної проблеми (відповідно до теми) (4–5 стор). 3.2. Заходи та рекомендації щодо вдосконалення...(5 – 8 стор). 3.3. Розрахунок економічної та соціальної ефективності запропонованих заходів (3 стор)
Висновки до розділу 3	До 1 сторінки	Висновки за результатами аналізу і за результатами розроблення рекомендацій щодо вдосконалення; результати обґрунтування економічної та соціальної ефективності
Висновки	2 – 3	Повинні містити 4 – 5 пунктів, що написані відповідно до 4 – 5 поставленими у вступі завданнями
Список використаних джерел	5 – 6	Кількість джерел не менше 40, 30 % з яких мають бути за останні 5 років. У список літератури за тематикою дипломної роботи доцільно включити не менше 3 публікацій викладачів університету та випускаючої кафедри
Додатки	Не більше кількості сторінок основного тексту	Обов'язковим є винесення в додатки таблиць із статистичними даними за досліджуваною проблематикою, а також таблиць і рисунків, обсягом більше 1 сторінки
Обсяг основного тексту (без додатків)		40 – 50 сторінок

Структура вступу наведена в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Структура вступу до магістерської дипломної роботи

Структурні частини вступу	Рекомендації до написання
1	2
Актуальність обраної теми	Обґрунтування вибору теми на основі аналізу найбільш суттєвих проблем з досліджуваної проблематики, літературних джерел та виділення не достатньо дослідженої частини досліджуваної теми
Перелік учених, які займаються вивченням обраної тематики	Перелік містить до 10 прізвищ, із яких 2 – 3 – це прізвища вчених, які є викладачами ХНЕУ ім. С. Кузнеця

1	2
Мета дипломної роботи	Формулюється як визначення та уточнення науково-теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо досліджуваної теми
Завдання дипломної роботи	Кількість задач має бути: з першого розділу – 1 – 2; з другого розділу – 1 – 2; з третього розділу – 2 – 3. Загальна кількість 4 – 5.
Об'єкт дослідження	Формулюється як явище чи процес, що породжує проблемну ситуацію у рамках теми дипломної роботи
Предмет дослідження	Знаходиться в рамках об'єкта і формулюється як методи, інструменти, важелі, підходи, складові, напрями
Методи дослідження	Указується перелік використаних методів дослідження із зазначенням сфери застосування кожного з них. Серед методів дослідження часто використовують: аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, монографічний метод, економіко-математичні методи, методи статистичного аналізу, прийоми елімінування, балансовий, графічний методи, порівняння, групування та ін.
Наукові результати	Надається коротке формулювання теоретичних здобутків, викладених у дипломній роботі
Практична значущість	Формулюється шляхом обґрунтування можливості застосування розроблених практичних рекомендацій
Апробація результатів дипломної роботи	У вступі слід зазначити, що результати дипломної роботи опубліковані в статтях та оприлюднені на конференціях із зазначенням їх кількості
Відомості про ефективність	Студент має визначити та розрахувати економічну і соціальну ефективність запропонованих заходів

Теоретичний розділ

У першому розділі (теоретичній частині) треба навести огляд певної кількості літературних джерел з обов'язковим посиланням на них. Теоретична частина розробляється на засадах вивчення спеціальної наукової та навчально-методичної літератури, нормативних та законодавчих актів, фінансово-статистичної інформації, досвіду сучасних вітчизняних і закордонних підприємств. *Обов'язковим у першому розділі є ґрунтовний аналіз не менше як трьох наукових праць викладачів кафедри.*

У теоретичній частині розглядаються причини виникнення, етапи дослідження проблеми, систематизуються точки зору вітчизняних та закордонних вчених, аргументується власна позиція студента відносно понять, проблем, визначень та висновків. Під час викладання теоретичного матеріалу необхідно спиратися на зарубіжний досвід, що дозволяє більш аргументовано довести можливості вирішення проблем. Теоретичні питання викладаються для обґрунтування подальшого дослідження проблеми, що вивчається.

Він повинен містити ґрунтовний критичний аналіз літературних джерел, що дозволяє систематизувати існуючі теоретичні доробки з досліджуваної тематики та запропонувати авторські. Кількість підрозділів повинна бути не менше трьох.

Аналітичний розділ

Аналітичний розділ обов'язково повинен складатися не менш, ніж з трьох підрозділів, які обираються з переліку, наведеного далі.

2.1. Аналіз показників демографічного стану:

динаміки чисельності населення, в тому числі працездатного;
динаміки очікуваної тривалості життя;
динаміки приросту населення;
аналіз міграції населення та ін.

2.2. Аналіз зайнятості та безробіття населення:

динаміка рівня зайнятості та безробіття;
динаміка економічної активності населення;
динаміка чисельності безробітних на 1 000 зайнятих;
аналіз рівня працевлаштування населення та ін.

2.3. Аналіз доходів та витрат населення:

динаміка розміру і складу доходів та витрат населення;
факторний аналіз доходів та витрат населення;
оцінювання бідності за абсолютним та відносним критеріями та ін.

2.4. Аналіз соціального захисту та соціального забезпечення населення:

соціальний захист та соціальне забезпечення економічно активного населення;

соціальний захист та соціальне забезпечення соціально вразливих верств населення (пенсіонерів, осіб з інвалідністю, сімей з дітьми, багатодітних сімей, молоді, внутрішньо переміщених осіб та ін.).

2.5. Аналіз рівня життя та заробітної плати населення:

динаміки ВВП на душу населення;

динаміки інвестицій в основний капітал на душу населення;

динаміки мінімальної та середньомісячної заробітної плати;

динаміки заборгованості із виплати заробітної плати;

динаміки чисельності населення з доходами, нижчими за прожитковий мінімум;

динаміка виробничого травматизму та ін.

2.6. Аналіз пенсійного забезпечення населення:

динаміка чисельності осіб пенсійного віку;

динаміка розміру пенсійного забезпечення;

аналіз структури пенсіонерів за видами пенсій та ін.

2.7. Аналіз рівня освіти населення:

динаміка кількості осіб, що мають вищу, неповну вищу та незакінчену вищу освіту, середню, спеціальну освіту;

динаміка середнього рівня освіти по рокам;

динаміка відношення кількості осіб, що навчаються до загальної чисельності населення та ін.

2.8. Аналіз стану охорони здоров'я населення:

динаміка чисельності закладів охорони здоров'я на чисельність населення;

динаміка рівня захворюваності населення та ін.

2.9. Аналіз структури сімей та домогосподарств:

динаміка чисельності домогосподарств;

аналіз розподілу домогосподарств за існуючими типами та ін.

Відповідно до теми можливим є розрахунок узагальнювального показника, що характеризує стан людського розвитку в регіоні або країні – індексу людського розвитку.

Під час використання аналітичного розділу статистична інформація, яка наводиться у таблицях, обов'язково повинна супроводжуватися розрахунком окремих показників та коефіцієнтів (наприклад, коефіцієнт народжуваності, смертності, шлюбності, зайнятості, безробіття, рівень бідності, показники міграції, навантаження, показники статистики здоров'я, освіти і т. д.).

У процесі написання бакалаврської дипломної роботи слід використовувати різні методи і прийоми економічних досліджень: методи порівняння, елементарні методи фінансового аналізу, традиційні методи економічної

статистики, математико-статистичні методи вивчення зв'язків, методи теорії прийняття рішень, методи економічних обчислень та математичного моделювання тощо.

Для узагальнення інформації, виявлення тенденцій розвитку соціальних процесів, прогнозування значень показників, обґрунтування нормативів тощо в бакалаврській дипломній роботі слід використовувати комп'ютерну техніку та відповідне програмне забезпечення.

У процесі проведення досліджень можна скористатися ресурсами пакетів *MS Excel*, *STATISTICA*, *SPSS*, *Aptech GAUSS*, *ESB StatsStandart*, *NCSS StatisticalandDataAnalysis*, *Stata*, *StatXact* та ін.

Так, наприклад, пакет *MS Excel* забезпечений технологіями підбору параметрів, сценарного підходу, пошуку оптимальних рішень, статистичного аналізу та прогнозування.

STATISTICA – це сучасний пакет статистичного аналізу, у якому реалізовані всі новітні комп'ютерні й математичні методи аналізу даних.

STATISTICA містить: описові статистики; аналіз багатовимірних таблиць; багатовимірну регресію; нелінійну регресію; дискримінантний аналіз; аналіз відповідностей; кластерний аналіз; факторний аналіз; структурні моделі; дерева класифікацій; прогнозування тимчасових рядів; аналіз канонічної кореляції; непараметричну статистику; аналіз компонентів дисперсії; аналіз надійності переваг; дисперсійний аналіз; коваріаційний аналіз; аналіз Монте-Карло і багато ін.

Проводячи оброблення інформації засобами пакета *STATISTICA*, можна побудувати: матричні графіки; піктографіки; діаграми розсіювання; гістограми; тернарні графіки; карти ліній рівня; кругові діаграми; категоризовані графіки; імовірнісні графіки; графіки поверхонь; трасувальні графіки; комбіновані графіки, згладжування, перетину тощо.

Студент самостійно обирає методи оброблення економічної інформації, програмне забезпечення.

Науковий керівник роботи надає допомогу студентам у визначенні змісту цієї частини роботи, збиранні необхідних матеріалів для її виконання, пов'язуванні з основними показниками роботи, виборі необхідних методів та програмних засобів.

За всіма показниками слід навести обґрунтовані висновки по тексту роботи. Усі результати розрахунків треба подавати в дипломній роботі в стислій формі, бажано у вигляді таблиць, діаграм тощо. При цьому, загальновідомі формули для розрахунків у дипломній роботі наводити не треба,

достатньо робити посилання на літературні джерела, що містять методики розрахунків.

Проектно-рекомендаційний розділ

Проектно-рекомендаційний розділ складається з таких обов'язкових підрозділів:

3.1. Аналіз стану досліджуваної проблеми.

Цей розділ повинен містити основні соціальні показники за темою дослідження з числа: показників ринку праці, пенсійного забезпечення, діяльності профспілок, професійного навчання та ін. Після таблиць та графіків доцільно подавати висновки щодо позитивних та негативних змін показників. Обов'язковим є виокремлення проблемних аспектів, які вимагають розроблення заходів. Доцільно провести порівняльний аналіз можливих варіантів вирішення поставлених завдань з використанням методів статистичного аналізу, соціологічних досліджень або ж економіко-математичного моделювання.

3.2. Заходи та рекомендації щодо вдосконалення (за темою дипломної роботи).

Підрозділ повинен містити докладний опис 1 – 2 заходів та рекомендацій, розроблених відповідно до обраної теми з урахуванням проблем, виявлених у попередніх підрозділах з використанням сучасних методів обґрунтування пропозицій, моделювання та доведених до рівня практичного застосування. Викладення сутності заходів повинне здійснюватися не тільки у вигляді тексту, а й таблиць та рисунків, які можуть бути винесені в ілюстративний матеріал.

3.3. Економічна та соціальна ефективність розроблених заходів.

У підрозділі необхідно охарактеризувати соціальну (або соціально-економічну) ефективність провадження запропонованих шляхів (заходів, рекомендацій). Розрахунок економічної ефективності запропонованих заходів доцільно здійснювати з використанням індексу дохідності, періоду окупності, чистого дисконтованого доходу чи рентабельності. У випадку неможливості розрахунку цих показників з огляду на тему бакалаврської дипломної роботи доцільно визначити соціальні показники до і після впровадження заходів. Соціальну ефективність слід подавати в аспекті кожного заходу, бажано в табличній формі.

Приклад плану дипломної роботи наведено в додатку Б.

Висновки за розділами повинні мати обсяг не більше 1 сторінки і містити опис найбільш суттєвих отриманих автором наукових результатів, рекомендацій чи підсумків аналізу. Висновки за розділом з нової сторінки не подаються. Назву "Висновки за розділом ..." відділяють від тексту попереднього підрозділу та самих висновків 2 пробілами.

У **загальному висновку** має бути 4 – 5 пунктів, що написані відповідно до 4 – 5 поставлених завдань. Кількість завдань і кількість пунктів у загальному висновку має співпадати. У загальному висновку слід подавати результат виконання кожного з поставлених завдань у вигляді короткого опису теоретичних доробок автора, або інтерпретації результатів аналізу чи опису запропонованих заходів та результатів оцінювання їх ефективності.

Висновки містять основні результати за темою роботи, конкретні пропозиції та рекомендації. Висновки відображують основні положення роботи, є результатом осмислення та критичного оцінювання досліджуваної проблеми, а не копіюванням матеріалів чи висновків, що подаються по тексту основних розділів дипломної роботи.

Список використаних джерел повинен містити не менше 40 джерел, 30 % з яких мають бути за останні 5 років. У список літератури за тематикою дипломної роботи доцільно додавати не менше 5 публікацій викладачів університету та випускаючої кафедри. Джерела розміщують в алфавітному порядку. У кінці списку розміщують лише джерела іноземною мовою.

Додатки. Їх слід розміщувати у порядку посилання на них по тексту бакалаврської дипломної роботи. У додатках розміщують таблиці і рисунки, які займають більше однієї сторінки; скриншоти вікон використаного в роботі програмного забезпечення; результати проміжних розрахунків. Обсяг додатків у дипломній роботі не повинен перевищувати половини обсягу основного тексту дипломної роботи.

3. Правила оформлення бакалаврської дипломної роботи

3.1. Загальні вимоги

Бакалаврську дипломну роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша паперу формату А4, розміщуючи на сторінці 31 – 33 рядки (міжрядковий інтервал – 1,4).

Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі і дорівнювати 1,25 см.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Під час комп'ютерного набору тексту слід використовувати шрифт Times New Roman 14. У процесі оформлення таблиць та рисунків використовується шрифт 12 розміру. Міжрядковий інтервал в таблиці – 1,1.

Не допускається використання напівжирного шрифту та курсиву, переносів тексту.

Текст дипломної роботи повинен бути надрукований з обов'язковим дотриманням таких полів: ліве – 30 мм, праве – 12 мм, верхнє, нижнє – 20 мм.

Друкарські помилки не допускається виправляти за допомогою коректора.

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркушу без крапки в кінці, шрифт Times New Roman 14. Нумерувати сторінки починають з другої сторінки вступу, враховуючи попередні сторінки: пояснювальну записку (1 стор.), завдання (1 стор.) подання (1 стор.), анотацію (1 стор.), зміст (1 стор.), перша сторінка вступу (1 стор.). Тобто друга сторінка вступу нумерується як сьома сторінка дипломної роботи. На перших шести сторінках дипломної роботи номер сторінки не ставиться.

3.3. Заголовки

Текст основної частини бакалаврської дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Після слова "РОЗДІЛ" ставлять його номер, крапку не ставлять.

Заголовки структурних частин проєкту "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Кожну структурну частину бакалаврської дипломної роботи (зміст, вступ, розділи, висновки, список використаної літератури, додатки) треба починати з нової сторінки.

Заголовки підрозділів (у тому числі і висновків за розділами 1, 2, 3) друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком (розділів, підрозділів) та наступним текстом повинна дорівнювати двом рядкам. Після заголовку підрозділу на сторінці (в кінці сторінки) повинно бути не менш 3 – 4 рядків.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номера підрозділу. Між ними ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка. Не допускається виділяти заголовки структурних частин, розділів та підрозділів напівжирним шрифтом або курсивом.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО
СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ

(2 рядки)

1.1. Сутність та характеристика пенсійної системи України

(2 рядки)

Пенсійне забезпечення у будь-якій державі є найважливішою складовою добробуту громадян, яке демонструє дійсне бажання

3.4. Перерахування

У разі необхідності у тексті можуть наводитися перерахування. Перед перерахуванням ставиться двокрапка. Перерахування можна починати з абзацного відступу з малої літери (без будь-яких знаків), ставити малу літеру українського алфавіту з дужкою або арабську цифру з дужкою.

Наприклад:

Пенсійна система України складається з таких рівнів:
солідарна система;
обов'язкова накопичувальна система;
добровільна накопичувальна система.

Пенсійна система України складається з таких рівнів:

- 1) солідарна система;
- 2) обов'язкова накопичувальна система;
- 3) добровільна накопичувальна система.

Пенсійна система України складається з таких рівнів:

- а) солідарна система;
- б) обов'язкова накопичувальна система;
- в) добровільна накопичувальна система.

3.5. Ілюстрації

Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації. Ілюстрація повинна мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації з абзацного відступу, вирівнювання за шириною тексту.

Наприклад: Рис. 2.1. (перший рисунок другого розділу).

Чисельність безробітних за 9 місяців 2015 р. становила 1,6 млн осіб (рис. 2.1).

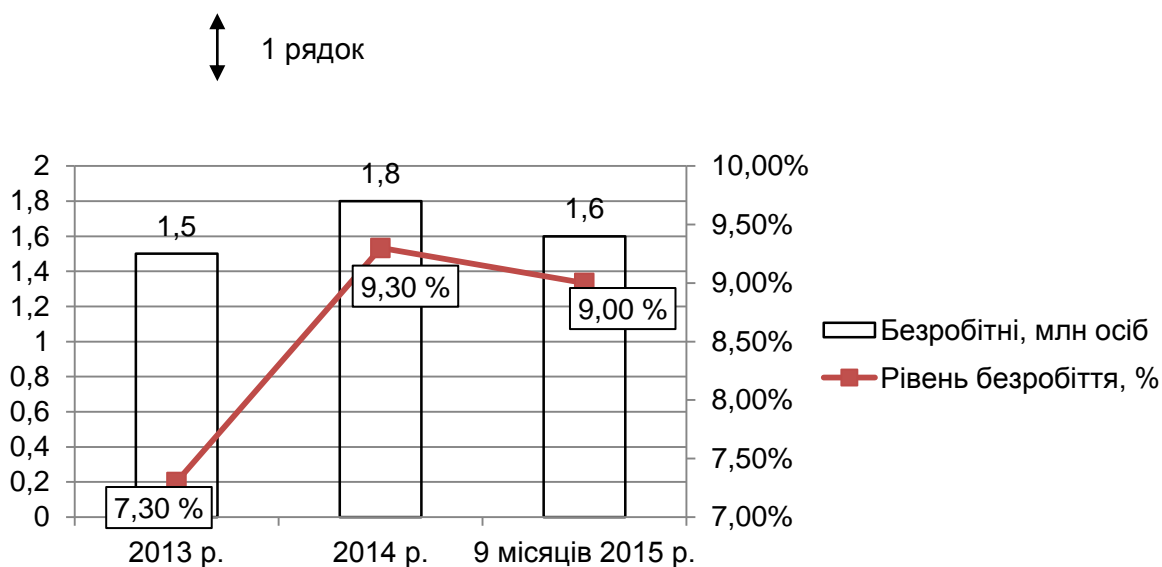

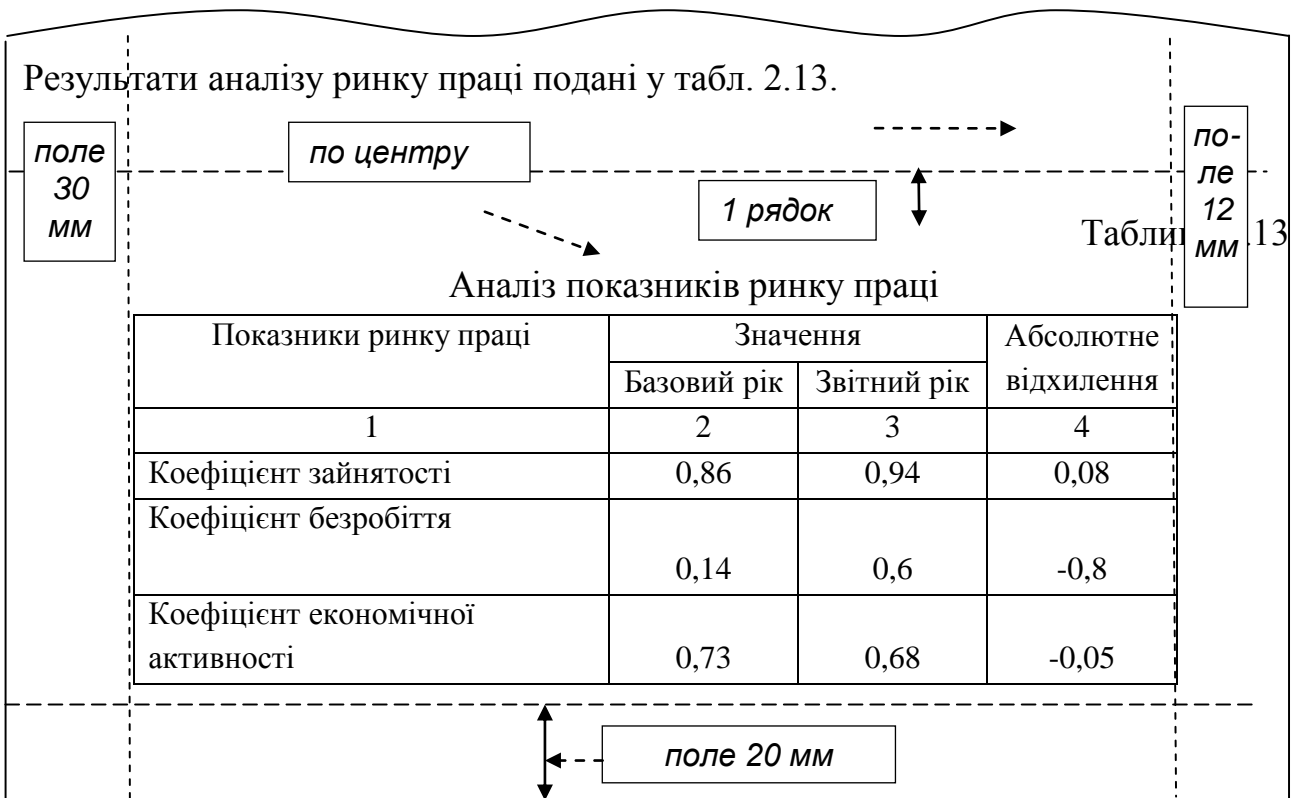
Рис. 2.1. Безробітне населення та рівень безробіття (за методологією МОП)

↑
↓ 1 рядок

Відстань між попереднім та наступним текстом та ілюстрацією повинна дорівнювати 1 рядку.

3.6. Таблиці

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщують *надпис* "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, *наприклад*: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

У разі перенесення частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть слова "Продовження табл. ..." і вказують номер таблиці, наприклад "Продовження табл. 2.13", а роль шапки таблиці у цьому випадку відіграє цифровий порядок. Якщо таблиця поміщена на одній сторінці, тобто не переноситься на іншу, то рядок з нумерацією стовпчиків таблиці подавати не слід.

Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Наприклад:

поле 20 мм				32	
поле 30 мм	зження табл. 2.13				поле 12 мм
	1	2	3	4	
	Чисельність безробітних на 1 000 зайнятих	972	986	14	

1 рядок

За даними табл. 2.13 погіршення мало місце щодо таких

Залишати на одній сторінці, як і переносити на наступну сторінку можна не менше, ніж 2 рядки таблиці. Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею повинна дорівнювати 1 вільному рядку.

3.7. Формули

Формули (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Основні символи в формулі набираються 14 шрифтом, індекси – 12, а субіндекси – 10 шрифтом у редакторі формул. Вільними рядками відділяється від тексту та розшифровки умовних позначень лише сама формула.

Наприклад:

Стандартизовані значення показників визначаються за формулою (3.5):

$$X_i = \frac{a_i}{a_{\max}}, \quad (3.5)$$

де x_i – стандартизоване значення i -го показника;
 a_i – значення i -го показника;
 $a_{\max}$ – найбільше значення показника в даній сукупності (оптимальна величина).

Результати розрахунку стандартизованих значень показників подано...

3.8. Посилання

Під час написання бакалаврської дипломної роботи студент повинен давати посилання на джерела та матеріали, що наводяться в роботі. Посилання дають змогу перевірити достовірність інформації.

Посилання в тексті проєкту на джерела слід зазначати порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "...у працях [1 – 7]..." або просто вказати номер джерела біля запозиченого тексту [25]. Якщо студент цитує певний текст, то посилання необхідно оформлювати таким чином: "Пенсійне забезпечення – це державна система правових, організаційно-адміністративних та економічних заходів щодо захисту громадян унаслідок настання старості, інвалідності або втрати годувальника" [5, с. 26].

Посилання на ілюстрації у дипломній роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: "рис. 1.2".

Посилання на формули магістерської дипломної роботи вказують порядковим номером формули у дужках, наприклад: "...у формулі (2.2)".

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово "таблиця" в тексті пишуть скорочено, наприклад: "...у табл. 2.2".

Посилання на додатки: "наведено у додатку А" або "подано у табл. А.4" – четверта таблиця додатку А (якщо додаток містить декілька таблиць).

Також можна посилатися на розділи, підрозділи, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки, вказуючи при цьому їхні номери.

Якщо посилання наводяться в тексті, можна писати:

"... у розділі 2 ...";

"... відповідно до підрозділу 2.3 ...";

"... на рис. 1.5 ...", або "... як це видно з рис. 3.1 ...";

"... у табл. 3.2 ...";

"... згідно з табл. 3.2 ..." або "... виходячи із табл. 3.2 ...";

"... за формулою (3.5) ...";

"... у рівняннях (1.9) – (1.12) ...";

"... у додатку Б ..." або "... (додаток Б)."

3.9. Список використаної літератури

Список джерел розташовують у такій послідовності:

1) літературні джерела українською та російською мовами в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків чи назв інтернет-джерел, законодавчих і нормативних актів (у тому числі закони, укази, кодекси, облікові стандарти, положення, інструкції міністерств та відомств, доповіді й виступи державних діячів України, Інтернет посилання);

2) літературні джерела іноземною мовою за абеткою.

Приклад порядку розміщення та оформлення літературних джерел.

Стаття з продовжуваного видання

1. Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.

2. Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.

Стаття з періодичного видання (журнал, газета)

1. Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 84–88.

2. Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57–60.

3. Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.

Тези, доповідь

1. Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. *Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лютого 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.

2. Wu C. K., Makhlouf M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. *Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011*. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.

Електронні ресурси

1. Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282) (дата звернення: 17.03.2017).

2. Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302> (дата звернення: 17.06.2016).

3. Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>.

4. Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *Journal of Popular Culture*. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.

5. Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. *Meaningful Play 2010*: October 21–23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2017).

Інші видання

Автореферати дисертацій

1. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.

2. Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.

Дисертації

1. Сокурєнко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.

2. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.

Книги

Один автор

1. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Харків : Право, 2005. 304 с.

2. Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London : New York University Press, 2000. 326 p.

Два автори

1. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с.

Три автори

1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

2. Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.

Чотири автори

1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с.

2. Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: [б. в.], 2013. 352 с.

3. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.

Багатотомні видання

1. Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.

2. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.

Частина видання

1. Борисова В. И. Право частной собственности в системе социально-экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. *Харьковская цивилистическая школа: право собственности*: монография / ред. И. В. Спасибо-Фатеева. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С. 87–99.

2. Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. *Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.

3. O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. *Gender issues across the life cycle* / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107–123.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

3. Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. № 28. Ст. 1062.

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.03.2017).

5. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

3.10. Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи та розміщуються у порядку появи посилань на них у тексті. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху симетрично відносно тексту сторінки.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Після останньої сторінки списку використаних джерел перед додатками необхідно розмістити чистий аркуш паперу, на якому в центрі великими літерами (розміром (кеглем) **32 пт**) написати "ДОДАТКИ". У змісті роботи треба вказувати першу сторінку додатків. *Нумерація сторінок на додатках не проставляється*. Назви додатків, таблиць, рисунків друкуються 14 шрифтом, сам матеріал додатків може мати шрифт відмінний від 14. Ілюстрації, таблиці, формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. А. 2 – другий рисунок додатка А. Якщо в додатку лише один рисунок, або одна таблиця їх можна не нумерувати, а обмежитися лише загальною назвою додатка.

Приклад оформлення додатку:

1 рядок

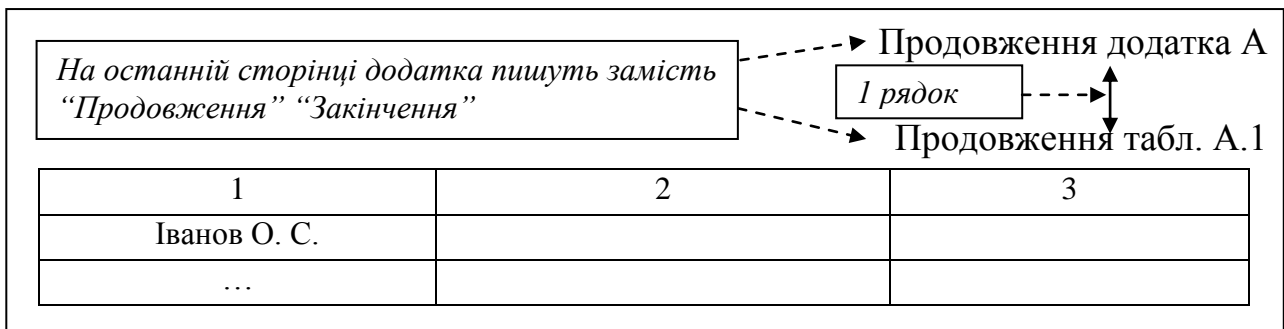
Додаток А

Результати аналізу літературних джерел з досліджуваної тематики

Таблиця А.1

Визначення поняття "ринок праці"

Автор	Визначення	Характеристика
1	2	3
Іванов О. С.		
...		

4. Порядок подання до захисту бакалаврських дипломних робіт

Захист бакалаврських дипломних робіт проводиться перед екзаменаційною комісією, склад якої затверджується ректором університету. На кафедрі розробляється графік захисту, якого студенти повинні дотримуватися. Для вчасного оформлення всіх необхідних документів та підготовки до захисту графічного матеріалу необхідно завершити написання бакалаврської дипломної роботи та здати її на кафедру згідно зі встановленим календарним графіком.

Проходження нормоконтролю

Студент повинен подати викладачу кафедри, що здійснює нормоконтроль:

всю роботу, складену в папку із зав'язками, але не зшити, у послідовності, яка наведена в табл. 2.1. Нормоконтроль здійснюється за наявності підписів студента та наукового керівника на завданні. На пояснювальній записці ніякі підписи і печатки не ставляться.

В окремому конверті слід подати:

рецензію на роботу (із підписом і печаткою установи);

заяву про дотримання професійної етики під час написання бакалаврської дипломної роботи та згоди на її оприлюднення;

на вказану науковим керівником електронну адресу одним файлом записаний повний текст роботи та одним файлом текст для перевірки на антиплагіат;

матеріали для репозитарію (анотація і реферат). Вони надсилаються на електронну адресу керівника.

Викладачі кафедри, що здійснюють нормоконтроль, перевіряють представлену роботу щодо дотримання вимог з оформлення робіт і її відповідності стандартам.

Викладачі, що здійснюють нормоконтроль у разі невідповідності роботи цим вимогам повертають її на доопрацювання й усунення недоліків.

Рецензування бакалаврської дипломної роботи

Рецензентами бакалаврської дипломної роботи можуть бути наукові працівники, досвідчені висококваліфіковані спеціалісти та керівники установ соціальної сфери, соціального забезпечення, соціальної інфраструктури. Рецензія повинна містити характеристики таких сторін:

актуальність теми;

відповідність змісту роботи затвердженій темі та завданню на її розроблення;

повноту рішення поставлених питань, глибину їх пророблення, наявність елементів наукового дослідження;

повноту використання під час підготовки роботи спеціальної літератури, нормативних та довідкових матеріалів, фактичних даних;

наявність наукових результатів та практична значущість роботи;

стиль викладення та оформлення роботи;

наявні недоліки.

Рецензент робить висновок про можливість або неможливість допущення магістерської дипломної роботи до захисту. Рецензія подається в одному екземплярі, підпис рецензента повинен бути засвідчений печаткою організації, в якій він працює.

Захист бакалаврських дипломних робіт

Після проходження нормоконтролю дипломна робота в переплетеному вигляді із наклеєним на палітурку конвертом з рецензією та необхідними документами подається на підпис завідувачу кафедри соціальної економіки.

Якщо робота відповідає встановленим вимогам, завідувач кафедри підписує її та допускає до захисту. Якщо робота має недоліки, що не дозволяють допустити студента до захисту, це питання розглядається на засіданні кафедри у присутності студента та керівника роботи.

Термін захисту одного студента не повинен перевищувати 30 хвилин. Для доповіді студенту надається 5 хвилин.

Доповідь містить зазвичай стисло узагальнену інформацію, що викладена у бакалаврській дипломній роботі. Протягом доповіді студент має посылатися на графічну частину своєї роботи для більш повного розкриття змісту проведеного дослідження та подання отриманих результатів.

Після доповіді голова та члени ЕК, інші особи, що присутні під час захисту, ставлять студентові запитання, на які він повинен надати стислі чіткі та кваліфіковані відповіді.

Захист бакалаврської дипломної роботи оцінюється на основі змісту роботи, доповіді студента та його відповідей на запитання комісії. Рішення про результати захисту бакалаврської дипломної роботи приймається більшістю голосів на закритому засіданні членів ЕК.

5. Порядок підготовки ілюстративного матеріалу, презентації та доповіді

Ілюстративний матеріал мінімально повинен містити титульний аркуш і 10 плакатів:

- анотацію (один плакат);
- 2 плакати за першим розділом;
- 3 плакати за другим розділом;
- 2 – 3 плакати за третім розділом.

Максимальна кількість плакатів з урахуванням анотації – 12.

Нумерація плакатів на ілюстративному матеріалі та презентації, виконаній у *Microsoft Office PowerPoint*, мають співпадати. На плакати обов'язково виноситься анотація і результати розрахунку економічної ефективності.

Приклад короткої анотації, титульного аркуша та анотації до ілюстративного матеріалу наведено в додатках Г і Д.

Обсяг доповіді повинен бути 2 сторінки 14 шрифтом з інтервалом 1,5. У доповіді слід стисло охарактеризувати отримані наукові результати, результати аналізу соціальних показників, запропоновані заходи та результати розрахунку економічної та соціальної ефективності. Доповідь слід будувати у послідовності з розміщенням плакатів.

6. Критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи

Дипломна робота оцінюється за двома параметрами: за змістом та успішністю захисту і подання матеріалу. Розподіл балів здійснюється у співвідношенні 60 до 40 балів. Критерії оцінювання наведено в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Розподіл балів та критерії оцінювання дипломної роботи

Назва структурних частин дипломної роботи та критеріїв оцінювання	Макс. бал
1	2
Вступ (виконання вимог щодо структури та відповідність формулювань мети, об'єкта, предмета, наукових результатів теми і змісту роботи, зазначення конкретної сфери застосування кожного з методів дослідження)	3
Анотація (відповідність вимогам щодо структури, оформлення, точність формулювань та їх відповідність змісту)	1
Відповідність змісту за розділами	
<i>Розділ 1</i> (наявність 3 підрозділів, морфологічного аналізу понять за темою роботи, авторських доробок, що мають теоретичний характер, висвітлення вітчизняного і зарубіжного досвіду з досліджуваної проблематики, аналіз нормативно-правової бази за темою роботи)	10
<i>Розділ 2</i> (відповідність вимогам щодо структури (кілька підрозділів); наявність обґрунтованих висновків щодо динаміки основних статистичних показників; повнота аналізу; розрахунки статистичних показників та коефіцієнтів; використання EMM та MS Excel; ґрунтовність висновків і рекомендацій)	15
<i>Розділ 3</i> (відповідність вимогам щодо структури; наявність аналізу динаміки соціальних показників за темою роботи; наявність та ступінь доведення до рівня практичного застосування 1 – 2 соціальних заходів; наявність соціальної та економічної ефективності заходів)	25
Висновки (відповідність кількості і змісту загальних висновків поставленим завданням)	2
Список використаних джерел (наявність 30 % літературних джерел за останні 5 років, праць викладачів університету та кафедри)	2
Додатки (наявність відповідним чином оформлених форм статистичної звітності, інших додатків)	2
Усього за зміст дипломної роботи	60
Своєчасність виконання дипломної роботи (оцінка знижується на 10 балів за умови несвоєчасного (не відповідно до календарного графіка) виконання дипломної роботи)	10
Зміст доповіді (відповідність регламенту (до 5 хвилин), наявність зв'язку з ілюстративним матеріалом, обґрунтованість висновків і рекомендацій)	5
Якість презентації (відповідність вимогам щодо кількості плакатів, правильність написання анотації, якість оформлення і відповідність нумерації плакатів на ілюстративному матеріалі і в презентації)	5

1	2
Відповіді на запитання (4 запитання від членів ДЕК по 5 балів за кожне)	20
Усього за захист дипломної роботи	40
Максимальна кількість балів	100

Критерії оцінювання за кожною структурною частиною дипломної роботи:

1) максимальний бал за кожним пунктом оцінювання ставиться у випадку, якщо всі вимоги до виконання структурних частин роботи, наведених у табл. 6.1, виконано в повному обсязі;

2) нуль балів ставиться у випадку повного невиконання вимог до виконання дипломної роботи або відсутності структурної частини роботи;

3) проміжний бал ставиться тоді, якщо вимоги виконано частково або розрахунки чи викладення матеріалу здійснено з помилками;

4) у випадку відсутності обґрунтованих висновків, авторських доробок кількість балів за цим розділом може бути знижена на третину.

Загальна оцінка за дипломну роботу виставляється як середньо-арифметичне значення оцінок членів ЕК і округлюється до цілого числа. Оцінювання здійснюється за шкалою, наведеною у табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного захисту
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним написанням дипломної роботи

Після закритого обговорення оцінки за дипломну роботу оголошуються головою екзаменаційної комісії у колі здобувачів вищої освіти та присутніх.

Рекомендована література

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (наказ № 5 від 26.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organi-zatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

3. Положення про практичну підготовку в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, затвердженого наказом № 6 від 31.01.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/studentiv.pdf>.

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

5. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

6. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

Додатки

Додаток А

Базова тематика бакалаврських дипломних робіт

1. Державна політика у сфері зайнятості та подолання безробіття.
2. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України.
3. Обґрунтування напрямів підвищення рівня зайнятості населення України.
4. Система професійного навчання як фактор ефективної зайнятості.
5. Соціальна підтримка молоді на ринку праці України.
6. Соціальний захист молоді у сфері зайнятості.
7. Міграція працездатного населення в Україні: особливості та шляхи подолання.
8. Молодіжне безробіття в Україні: особливості та шляхи подолання.
9. Обґрунтування напрямів підвищення трудової мобільності на ринку праці.
10. Організаційне забезпечення соціального захисту безробітних в Україні.
11. Удосконалення працевлаштування осіб з інвалідністю як запорука їх соціальної інтеграції.
12. Розроблення ефективних технологій щодо працевлаштування окремих категорій безробітних (довготривалі безробітні, особи передпенсійного віку).
13. Реформування системи соціального захисту в умовах кризи (на прикладі району, області, регіону).
14. Державна допомога сім'ям з дітьми як форма соціального захисту.
15. Удосконалення механізмів надання соціальних послуг та допомог населенню.
16. Організаційне забезпечення соціального захисту дітей з інвалідністю в Україні.
17. Соціальна робота з бездомними людьми.
18. Соціальна підтримка сімей учасників АТО і ООС.
19. Розвиток галузей соціальної інфраструктури (на прикладі... однієї з галузей).
20. Удосконалення системи соціального захисту ... (зайнятих, безробітних, молоді, осіб з інвалідністю, сім'ї).

21. Удосконалення управління наданням медичних послуг на регіональному рівні.
22. Управління якістю освіти в регіоні: концептуальна модель та механізми реалізації.
23. Формування багаторівневої системи пенсійного забезпечення в Україні.
24. Розвиток недержавного пенсійного забезпечення в Україні.
25. Реформування та розвиток пенсійної системи в Україні.
26. Напрями роботи з людьми похилого віку в системі соціального забезпечення.
27. Підвищення рівня та якості життя населення.
28. Реалізація державної стратегії подолання бідності в Україні.
29. Шляхи подолання бідності як соціально-економічного явища.
30. Методичне забезпечення обстеження бідності населення в Україні.
31. Територіальні особливості якості життя населення та обґрунтування заходів її підвищення.
32. Задоволеність працею та її чинники в Україні.
33. Гарантії в оплаті праці як елемент соціального захисту найманих працівників.
34. Оптимізація структури та рівня доходів населення в Україні.
35. Обґрунтування напрямів підвищення якості життя соціально незахищених верств населення.
36. Гідна праця як фактор розбудови соціально орієнтованої економіки.
37. Соціальна безпека України та шляхи її зміцнення на регіональному рівні.
38. Інституціональні критерії інноваційної складової безпеки соціальних систем України.
39. Удосконалення державної молодіжної політики на регіональному рівні.
40. Волонтерська діяльність як засіб підтримки солідарності серед молоді.
41. Формування та використання трудового потенціалу.
42. Розвиток трудового потенціалу.
43. Людський розвиток та соціальні ризики в Україні (або на прикладі регіону).
44. Людський капітал в Україні: сприяння розвитку його основних компонентів.

45. Демографічна ситуація в Україні та шляхи її покращення.
46. Вплив гендерних стереотипів на професійну кар'єру.
47. Розвиток шлюбно-сімейних відносин в Україні.
48. Вплив соціальної політики держави на функціонування сім'ї як соціального інституту.
49. Державна соціальна політика і профспілки: механізми взаємодії.
50. Діяльність профспілок у соціально-трудовах відносинах.
51. Розвиток системи соціального партнерства в Україні.
52. Обґрунтування напрямів підвищення ефективності діяльності профспілок.
53. Інформаційні технології в соціальному забезпеченні.
54. Удосконалення професійної підготовленості і професійної компетентності соціальних працівників.
55. Самоменеджмент ділової кар'єри соціального працівника та шляхи підвищення його ефективності в сучасній Україні.
56. Соціальний аудит як тип сучасного суспільного контролю.
57. Соціально-трудові конфлікти та шляхи їх подолання.
58. Соціальне підприємництво як сучасна модель соціально-економічного розвитку.
59. Соціальна відповідальність як запорука сталого економічного розвитку.
60. Становлення та розвиток соціально відповідального бізнесу в Україні.
61. Роль соціальної реклами у підвищенні доступності соціальних послуг.
62. Прогнозування розвитку соціальної сфери.
63. Профілактика "професійного вигорання" соціальних працівників у державних установах системи соціального захисту.
64. Соціально-психологічний клімат студентської групи як фактор формування соціального капіталу.
65. Стратегічні напрями реформування соціальної сфери.
66. Механізм соціалізації інвестиційних процесів в економіці.
67. Децентралізація державного управління у соціальній сфері: сучасний стан та пріоритетні напрями розвитку.
68. Імплементация законодавства України в сфері соціального забезпечення соціальним стандартам Європейського Союзу.

Приклад змісту дипломної роботи на тему "Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України"

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ	
1.1. Сутність ринку праці, та фактори, що впливають на нього	
1.2. Зарубіжний досвід регулювання ринку праці	
1.3. Нормативно-правове забезпечення регулювання ринку праці в Україні	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	
2.1. Аналіз показників демографічного стану	
2.2. Аналіз зайнятості та безробіття населення	
2.3. Аналіз доходів та витрат населення	
2.4. Аналіз рівня життя та заробітної плати населення	
2.5. Аналіз соціального захисту та соціального забезпечення населення	
2.6. Аналіз рівня освіти населення	
2.7. Аналіз структури сімей та домогосподарств	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ	
3.1. Аналіз регулювання та розвитку ринку праці (на прикладі Харківської області)	
3.2. Рекомендації щодо розвитку ринку праці Харківської області	
3.3. Соціальна та економічна ефективність запропонованих заходів	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Приклад рецензії на дипломну роботу

Рецензія

на дипломну роботу здобувача вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня спеціальності 232 "Соціальне забезпечення"
освітньої програми "Управління соціальною сферою"
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Шевченко Олени Вікторівни
на тему: "Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України"

Сучасна ситуація на ринку праці є кризовою і такою, що продукує трудову бідність, зниження економічної активності працездатного населення, розширення вимушеної праці, розшарування населення на соціально-вразливі групи, неузгодженість із ринком освітніх послуг, і, відповідно, зниження якості трудового потенціалу та мотивації до продуктивної діяльності. Це викликає необхідність забезпечення ефективної зайнятості населення, створення ринку робочої сили, запобігання масового безробіття та міграції, постійного аналізу та моніторингу. Це обумовлює актуальність дослідження питань напрямів розвитку ринку праці дипломної роботи.

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі дипломної роботи розглянуто теоретичні аспекти регулювання та розвитку ринку праці, сутність ринку праці та фактори, що впливають на нього, напрями державного регулювання ринку праці, зарубіжний досвід регулювання ринку праці, у другому – аналіз сучасного стану та проблем розвитку соціальної сфери в Україні. Третій розділ присвячено пошуку шляхів розвитку ринку праці на прикладі Харківського обласного центру зайнятості. Розроблено перспективні напрями розвитку ринку праці та заходи щодо вирішення проблем зайнятості молоді на ринку праці. У рамках регіону запропоновані заходи щодо працевлаштування молоді, а саме: профорієнтаційна робота з молоддю, проведення профорієнтаційних заходів, технологія планування кар'єри, формування навичок самопрезентації у молоді, напрями взаємодії ВНЗ та професійних спільнот у системи сприяння працевлаштуванню випускників на регіональному рівні.

Автору дипломної роботи доцільно було б здійснити порівняльну характеристику ринків праці різних країн світу.

У цілому робота є логічно пов'язаним, закінченим дослідженням, практична цінність якого полягає в тому, що одержані результати можуть бути використані в діяльності обласних, міських та районних центрів зайнятості.

Дипломна робота Шевченко Олени Вікторівни виконана на професійному рівні і рекомендована до захисту в екзаменаційній комісії.

Рецензент:

заступник начальника

Харківського обласного центру зайнятості

Тетяна ДЕНИСЕНКО

Приклад короткої анотації (для дипломної роботи)

АНОТАЦІЯ

Шевченко Олена Вікторівна

Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України
Розглянуто теоретичні засади регулювання та розвитку ринку праці (його сутність, фактори, що впливають на нього, зарубіжний досвід та державне регулювання ринку праці в Україні); проаналізовано сучасний стан ринку праці в Україні; розроблено напрями його покращення, зокрема заходи щодо працевлаштування молоді на ринку праці.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, безробіття, працевлаштування.

ABSTRACT

Shevchenko Olena Viktorivna

Substantiation of perspective directions of the labor market
development of Ukraine

The theoretical bases of regulation and development of labor-market (its essence, factors that influence on it, foreign experience and government control of labor-market in Ukraine) are considered; the current state of labor-market condition has been analyzed in Ukraine; directions of its improvement are worked out, in particular, events in relation to employment of young people at the market of labor.

Keywords: labor-market, employment, unemployment.

Приклад оформлення титульного аркуша ілюстративного матеріалу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Кафедра соціальної економіки

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ
до бакалаврської дипломної роботи на тему:

"Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України"

Виконав:

здобувач вищої освіти

першого (бакалаврського) рівня

спеціальності 232 "Соціальне забезпечення"

освітньої програми "Управління соціальною сферою"

Олена ШЕВЧЕНКО

Керівник:

канд. екон. наук, доцент

Ганна ПИСАРЕВСЬКА

Харків, 20__

**Приклад оформлення анотації
(для ілюстративного матеріалу та презентацій)**

ПЛАКАТ 1

Анотація

Тема	Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України
Вітчизняні та закордонні вчені, які займаються дослідженням даної проблеми	Безтелесна Л. І., Богиня Д. П., Васильченко В. С., Гончарова С. Ю., Грішнова О. А., Лібанова Е. М., Лісогор Л. С., Марчук О. Г., Маршавін Ю. М., Назарова Г. В., Новікова О. В., Онікієнко В. В., Петюх В. М., Семікіна М. В., Шаульська Л. В. та інші
Мета дослідження	Аналіз теоретичного базису, основних аспектів та розроблення практичних рекомендацій щодо розвитку ринку праці в Україні
Актуальність теми дослідження у межах визначеної проблеми	Ринок робочої сили є важливою ланкою економічної системи країни та фокусує в собі найгостріші проблеми: посилення структурних диспропорцій зайнятості населення, підвищення рівня безробіття, неконтрольований відтік робочої сили, зміни в якості робочої сили і мотивації праці, зниження якості життя населення тощо. Зазначені процеси призводять до поглиблення кризових явищ, а їх вирішення створює передумови для сталого соціального й економічного зростання
Об'єкт	Процес регулювання та розвитку ринку праці
Предмет	Теоретичні положення та практичні рекомендації, шляхи розвитку ринку праці в Україні
Методи, дослідження	Аналіз і синтез; абстрактно-логічний метод; метод теоретичного узагальнення; системний підхід; графічний аналіз; метод аналітичних угруповань; індексний метод; метод порівняння
Наукові результати	Удосконалено напрями регулювання та розвитку ринку праці. З метою посилення соціального захисту такої вразливої верстви населення, як молодь, розроблено заходи щодо працевлаштування молоді на ринку праці. Профорієнтаційна робота з молоддю та проєкт взаємодії ВНЗ та професійних спільнот у системі сприяння працевлаштуванню випускників на регіональному рівні, удосконалене методичне забезпечення системи оцінювання молоді на ринку праці
Організаційні заходи	Профорієнтаційна робота з молоддю та проєкт взаємодії ВНЗ та професійних спільнот у системі сприяння працевлаштуванню випускників на регіональному рівні; розроблення та впровадження комплексної системи оцінювання молоді на ринку праці в середовищі <i>MS Excel</i>
Практичне значення результатів дослідження	Полягає в можливості їх упровадження в Харківському обласному центрі зайнятості та в інших регіональних центрах зайнятості
Апробація результатів дипломної роботи	Участь у двох конференціях та публікація 3 статей у збірниках наукових праць за темою дипломної роботи
Відомості про соціально-економічну ефективність	Індекс дохідності складає 1,57 період окупності – 137 днів

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок підготовки бакалаврських дипломних робіт.....	4
Етапи підготовки дипломної роботи	4
Керівництво підготовкою дипломної роботи.....	5
2. Зміст і структура бакалаврської дипломної роботи.....	8
Теоретичний розділ	11
Аналітичний розділ	12
Проектно-рекомендаційний розділ.....	15
3. Правила оформлення бакалаврської дипломної роботи.....	16
3.1. Загальні вимоги.....	16
3.2. Нумерація.....	17
3.3. Заголовки	17
3.4. Перерахування.....	18
3.5. Ілюстрації	19
3.6. Таблиці	20
3.7. Формули	21
3.8. Посилання	22
3.9. Список використаної літератури	23
3.10. Додатки.....	27
4. Порядок подання до захисту бакалаврських дипломних робіт	28
Проходження нормоконтролю.....	28
Рецензування бакалаврської дипломної роботи	29
Захист бакалаврських дипломних робіт	29
5. Порядок підготовки ілюстративного матеріалу, презентації та доповіді	30
6. Критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи.....	31
Рекомендована література.....	33
Додатки.....	34

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для студентів спеціальності
232 "Соціальне забезпечення"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Назарова** Галина Валентинівна
Писаревська Ганна Іллівна
Сотнікова Юлія Володимирівна
Степанова Ека Рамінівна

Відповідальний за випуск *Г. В. Назарова*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2022 р. Поз. № 207 ЕВ. Обсяг 43 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
Дк № 4853 від 20.02.2015 р.*